

giverstederne og i Værtshusene og søge Glæden i Flasken. Dette Arbejde, tror jeg, har større Værdi end at lave Forbudslove. Gik man endda saa radikalt til Værks, som det ærede Medlem for Københavns 13de Valgkreds (Meyer) siger: Forbyd al Tilvirkning og Indførsel af Spiritus! Saa var der i alt Fald ingen, der kunde faa det Stempel paa sig, at de tilhøre en lavere Klasse, fordi de drive denne Næring. Jeg tror ganske vist ikke, man derved vilde naa det Maal, man tilsigtede, Folk vilde nok vide paa anden Maade at faa Spiritus fabrikeret, de vilde lave noget selv, som nok var af meget værre og ringere Beskaffenhed end det, man nu faar.

Naar man maa indrømme, at Ædrueligheden er vokset stærkt i vort Folk under Frihed, synes jeg, man skal betænke sig to Gange, før man gør Indskrænkninger i Friheden paa dette Omraade, før man laver Forbudslove. Nej, det, der er fremme og udvikler vort Folk, er ikke Tvang og Forbud, det er Frihed. Jeg vil minde om et Ord af den amerikanske Forfatter Henry George, som saa mange henvise til og sætte saa stor Pris paa. Han siger: Man maa ikke tro, at man gør Folk ædruelige ved at skabe Forbudslove, nej, Betingelsen for det menneskelige Fremskridt er lige Ret til Livet, til Friheden og til at stræbe efter Lykke. Og deri har han fuldstændig Ret. Det, der fremkalder Fremskridt, er lige Ret til Livet, til Friheden og til at søge Erhverv. Vil man erkende, at dette at drive Beværtning er et lovligt Erhverv, hvorfor saa give det et saadant Stempel, som man paasætter det ved dette Lovforslag. Er det ikke noget lovligt Erhverv, saa forbyd det rent ud! Men det vil man ikke. Man tillader, at dette Erhverv drives, men det sættes under en saadan Kontrol og gøres til Genstand for en saadan Vilkaarlighed, at det faar Præg af at være et ulovligt Erhverv. Det maa jeg absolut tage Afstand fra.

Jeg har ikke kunnet tilbageholde disse faa Bemærkninger, fordi jeg paa Forhaand vil lade det høje Ting vide, at jeg paa ingen Maade kan medvirke til Gennemførelsen af saa store Indskrænkninger paa Erhvervslivets Omraade, som her foreslaas, tilmed paa Omraader, hvor der ikke er nogen som helst Fare, og hvor vi tidligere ere gaaede den Frihedens Vej, der har ført vort Folk saa langt frem i Udvikling, som Tilfældet er: Nu anbefales det at gaa den modsatte Vej, gaa tilbage, gaa Krebsgang, Tvangsvejen, og der vil jeg i Tide raabe et Varsko. Jeg vil ikke

være med, og jeg vil gøre et Arbejde, saa vidt det staaer til min Evne, for at hindre, at man faar et Lovforslag som dette gennemført.

Min Stemme svigter, saa jeg bliver nødt til at holde op, men jeg tror ogsaa at have sagt saa meget, at de Herrer have faaet Indtrykket af, at jeg af al min Evne vil modsætte mig det foreliggende Lovforslag.

Første Viceformand (Anders Nielsen): Folketingsmanden for Sorø Amts 1ste Valgkreds har Ordet for en kort Bemærkning.

Zahle: Jeg har begæret Ordet for at gøre en kort Bemærkning til det ærede Medlem for Esbjerg (Bluhme), der før maledte os Fanden paa Væggen med sine friske Bemærkninger, der vare saa herlig fri for alt muligt Hykleri, hvad jeg sætter megen Pris paa. Men det ærede Medlem havde Uret, da han skildrede os, at Følgen af dette Lovforslags Vedtagelse kunde blive, at langs hele Vestkysten og langs hele Kysten af Sundet vilde Turisthotellerne gaa fallit, og saa vilde vi kunne sidde tilbage efter at have ruineret hverandre og drikke vort Citronøl. Jeg maa dog gøre det ærede Medlem opmærksom paa, at der er en § 21 i nærværende Forslag, som giver Indenrigsministeren Ret til at give Bevilling undtagelsesvis til Kur- og Badesteder for Stedets Gæster og i andre Tilfælde i øvrigt, hvor ganske særlige Omstændigheder tale derfor, og Kommunalbestyrelsen anbefaler det, saa at baade Kommunalbestyrelsen og Indenrigsministeren skulle være imod Bevillingen, for at en saadan Ruin skulde komme over disse Steder. Jeg tænker derfor, at den nok vil blive afværget.

Maaske jeg med det samme maa gøre en meget kort Bemærkning til det ærede Medlem for Frederikshavn (H. Madsen), der mente, at vi vare inde paa Forbud og Tvang. Jeg skal kun sige til det ærede Medlem, at det frivillige Arbejde for Ædrueligheden naturligvis ikke skal standses. Det er tværtimod Ønsket ved dette Forslag at understøtte det frivillige Arbejde, og videre gaar man heller ikke i Forslaget. Det er kun naturligt og rimeligt, at det frivillige Arbejde, der gøres for Ædruelighedens Fremme her i Landet, og som er meget stort, krystalliserer sig og sætter sin Frugt i Lovgivningen, og det vil ske paa naturlig og ikke paa for vidtgaaende Maade, hvis